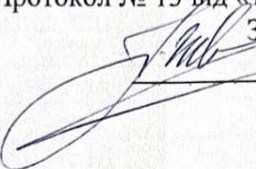

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра фінансів

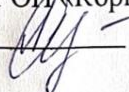

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан економічного
факультету
Анатолій ДІБРОВА.
«16» 05 2024 року

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри фінансів
Протокол № 13 від «16» травня 2024 р.
Завідувач кафедри
Наталія ШВЕЦЬ

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Корпоративні фінанси»
Лариса ОЛІЙНИК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОРПОРАТИВНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ

Галузь знань 07 «Управління і адміністрування»
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Освітня програма Корпоративні фінанси
Факультет Економічний
Розробники: доцент кафедри фінансів, к.е.н., доцент Тітенко З.М.
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2024 рік

Опис навчальної дисципліни
Корпоративне бюджетування
(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Бакалавр</i>	
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	
Освітня програма	Корпоративні фінанси	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	300	
Кількість кредитів ECTS	10	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	Курсова робота	
Форма контролю	<i>Екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Рік підготовки (курс)	4	-
Семестр	7-8	-
Лекційні заняття	60 год.	- год.
Практичні, семінарські заняття	60 год.	- год.
Лабораторні заняття	- год.	- год.
Самостійна робота	180 год.	- год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	- год.

**1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати
навчальної дисципліни**

Дисципліна «Корпоративне бюджетування» полягає у формуванні системи знань з теорії і практики планування фінансової діяльності, фінансування операційної та інвестиційної діяльності підприємства, прогнозування результатів його роботи в умовах ринкових відносин і динамічного розвитку економіки.

Мета дисципліни полягає у наданні студентам знань про завдання і методи складання бюджетів та використання їх в якості інструменту планування і контролю в поточній діяльності корпорацій. Основним об'єктом розгляду при вивченні курсу є фінанси корпорацій, створених у формі акціонерних товариств.

Завдання навчальної дисципліни – засвоєння студентами:

- сутності фінансового планування, прогнозування, контролю та системи бюджетування, їх місця в системі фінансового управління підприємством;

- основ організації та функціонування бюджетування з врахуванням галузевих особливостей діяльності підприємств;
- принципів організації та побудови ефективної системи фінансового планування та контролю формалізованих у бюджетуванні;
- економічної характеристики, класифікації складу та структури елементів системи бюджетування;
- порядку побудови операційних і фінансових бюджетів;
- принципів побудови ефективної системи мотивації та контролю;
- сутності методів оцінки фінансово-господарських ризиків в процесі діяльності;
- економічної характеристики критеріїв та їх узгодженості при прийнятті управлінських рішень.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК12. Здатність формувати та приймати фахові рішення у сфері корпоративних фінансів суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування. ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР24. Знати і вміти застосовувати на практиці методи та інструменти ідентифікації та розв'язання проблем в сфері корпоративних фінансів.

**2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
повного терміну денної форми здобуття вищої освіти**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. <i>Теоретичні основи бюджетування</i>														
Тема 1. Бюджетування в системі фінансового планування	1-2	20	4	4			12							
Тема 2. Бюджетування як технологія управління підприємством	3-4	20	4	4			12							
Тема 3. Методичні основи бюджетування на підприємстві сільського господарства	5-6	20	4	4			12							
Тема 4. Розробка організаційної та фінансової структури підприємства	7-8	20	4	4			12							
Тема 5. Розробка облікової політики підприємства	9-10	20	4	4			12							
Разом за змістовним модулем 1		100	20	20			60							
Змістовий модуль 2. <i>Особливості побудови системи корпоративного бюджетування</i>														
Тема 6. Бюджетування інвестиційного процесу	11-12	20	4	4			12							
Тема 7. Розробка операційних бюджетів підприємства	13-14	22	4	4			14							
Тема 8. Зміст технологія складання	15-17	24	6	6			12							

фінансових бюджетів													
Тема 9. Особливості формування бізнес планів	18-19	20	4	4			12						
Тема 10. Бюджетування в різних сферах діяльності	20-21	20	4	4			12						
Разом за змістовним модулем 2		106											
			22	22			62						
Змістовий модуль 3. Контроль над виконанням бюджетів													
Тема 11. Моніторинг бюджетування	22-23	22	4	4			14						
Тема 12. Відповідальність та мотивація в бюджетуванні.	24-25	22	4	4			14						
Тема 13. Аналіз і оцінка виконання бюджетів	26-28	26	6	6			14						
Тема 14. Альтернативні концепції бюджетування	29-30	24	4	4			16						
Разом за змістовним модулем 3		94											
			18	18			58						
Усього годин		150	30	30			180						

3. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/П	Назва теми	Кількість годин
1	Бюджетування в системі фінансового планування	4
2	Бюджетування як технологія управління підприємством	4
3	Методичні основи бюджетування на підприємстві сільського господарства	4
4	Розробка організаційної та фінансової структури підприємства	4
5	Розробка облікової політики підприємства	4
6	Бюджетування інвестиційного процесу	4
7	Розробка операційних бюджетів підприємства	4
8	Зміст і технологія складання фінансових бюджетів	6
9	Особливості формування бізнес планів	4

10	Аналіз і оцінка виконання бюджетів	4
11	Моніторинг бюджетування	4
12	Відповідальність та мотивація в бюджетуванні.	4
13	Бюджетування в різних сферах діяльності	6
14	Альтернативні концепції бюджетування	4

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Бюджетування в системі фінансового планування	12
2	Бюджетування як технологія управління підприємством	12
3	Методичні основи бюджетування на підприємстві сільського господарства	12
4	Розробка організаційної та фінансової структури підприємства	12
5	Розробка облікової політики підприємства	12
6	Бюджетування інвестиційного процесу	12
7	Розробка операційних бюджетів підприємства	14
8	Зміст і технологія складання фінансових бюджетів	12
9	Особливості формування бізнес планів	12
10	Аналіз і оцінка виконання бюджетів	12
11	Моніторинг бюджетування	14
12	Відповідальність та мотивація в бюджетуванні.	14
13	Бюджетування в різних сферах діяльності	12
14	Альтернативні концепції бюджетування	16

5. Засоби діагностики результатів навчання

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- захист практичних робіт;
- захист курсової роботи;
- інші види.

6. Методи навчання

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

7. Методи оцінювання

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах
- інші види.

8. Розподіл балів

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3876>);

- Тітенко З.М. Методичні вказівки для вивчення дисципліни «Бюджетний менеджмент» Навчальне видання К.: «КОМПРІНТ», 2020. 81 с.

- Тітенко З.М. Методичні вказівки для вивчення дисципліни «Корпоративне бюджетування» Київ: «КОМПРІНТ», 2024.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання : навч.-метод. посіб. /Т.О. Ставерська, І.С. Андрющенко, Лисак Г.Г., Жилякова О.В. Х. : ДБТУ , 2022. 93 с.
2. Гудзь Ю. Ф. Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання: конспект лекцій Кривий Ріг: Донецький національний університет економіки і торгівлі, 2018. 110 с.
3. Давиденко Н.М., Буряк А.В., Тітенко З.М. Бюджетування суб'єктів господарювання. Київ:ЦП Компринт. 2020. 430
4. Засадний Б.А. Система бюджетування як провідна ланка фінансового планування бізнес-процесів підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2021. №35. С. 33-37
5. Короленко С. М. Організація системи бюджетування на підприємстві. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія : Економічні науки*. 2016. Вип. 32(1). С. 291-296. 22.
6. Корпоративне управління: навч. посіб / уклад. : А. О. Дегтяр, Л. І. Колесник. Харків, 2019. 240 с.
7. Кудлак В. Я. Фінансове планування та прогнозування : курс лекцій. Тернопіль : ТНТУ, 2016. 94 с.
8. Ліхоносова Г. С., Нецвітаєва О. І. Механізми бюджетування діяльності підприємства : можливості управління фінансовою безпекою. *Часопис економічних реформ*. 2019. № 3. С. 24-30.
9. Макалюк І. В., Джумакеєва Д. Д. Роль бюджетування у фінансовому плануванні підприємства. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2019. Випуск 24. С. 67-75.
10. Михайленко О. В., Свірдкіна К. В. Розробка, впровадження та автоматизація процесу бюджетування на підприємстві. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. Вип. № 3 (71). С. 240-246.
11. Пар 'єва О. О. Методики бюджетування інноваційної діяльності підприємств: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Бізнес Інформ*. 2016. № 10. С. 266–270.
12. Планування і контроль на підприємстві: Частина 1. Бюджетування бізнеспроцесів на підприємстві: Комп'ютерний практикум: навч. посіб.; С. В. Поліщук, І. В. Макалюк. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 74 с.
13. Рудик Н.І. Розвиток бюджетування як маркетингової управлінської технології. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 21. С. 392– 395.
14. Ставерська Т.О. Фінансове планування та прогнозування в підприємствах і фінансових установах: навч. Посібник. Харків: ХДУХТ, 2019. 144 с.

15. Стецюк П. А., Корнійчук Г. В. Бюджетування в системі управління фінансовим потенціалом підприємств. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2018. № 1 (23). С. 12-19.
16. Тирінов А.В. Організація бюджетування на підприємстві як частина управлінського обліку. *Науковий вісник херсонського державного університету. Серія економічні науки*. Вип. 34. 2019. С. 149-152
17. Тоцька О. Особливості формування бюджету компанії за допомогою шаблону Microsoft Office. *Socially competent management of corporations in a behavioral conditions economics: collection of scientific papers Podhájka: European institute of further education*, 2021. P. 190–191.
18. Шкроміда Н. Я. Бюджетування податків і зборів як елемент системи корпоративного податкового менеджменту. *Вісник Прикарпатського університету*. 2018. С. 235-242.
19. Ювженко Н. М. Зарубіжний досвід застосування автоматизованих систем бюджетування. *Економіка та держава*. 2019. № 4. С. 106-111.
20. Янковська В. А., Хижняк А. М. Теоретичні основи планування та прогнозування на підприємстві. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2019. № 2. С. 166-177.